

“CỜ BẠC LÀ BÁC THẲNG BÀN”

LS. NGÔ TĂNG GIAO

Trong bốn món giải trí “Cầm, Kỳ, Thi, Họa” thì món giải trí thứ nhì “Kỳ” là cờ. Chơi cờ là một thú thanh cao. Mỗi ván cờ là một cuộc đấu trí gay go. Việt Nam ta có môn “cờ tướng” (đôi khi còn gọi là cờ người) được bà con ta ham chuộng nhiều. Tình bằng hữu tương đắc thường cùng nhau hòa đàn và đánh cờ, do đó hai chữ “cầm kỳ” dùng để chỉ tình bằng hữu khăng khít. Trong truyện Kiều có câu: *“Đem tình cầm sắt đổi ra cầm kỳ”*.

Mỗi ván cờ là một cuộc đấu trí gay go. Thời xưa nữ sĩ Hồ Xuân Hương đã sáng tác một bài thơ tả cảnh đánh cờ được lưu truyền lại như một áng văn thơ trào lộng bất hủ. Lời thơ và ý thơ thì “thanh” mà có người lại cho là nghe thấy “tục”. Tuy thế ai đọc cũng... khoái và nhớ hoài vì rất “ấn tượng”. Đại khái nữ sĩ viết khi *“quân thiếp trắng”* mà đụng trận với *“quân chàng đen”* thì *“hai quân ấy chơi nhau đà đã lửa”*, ta có quyền cứ *“vén phứa tịnh lên”* rồi sau đó *“đem tốt đầu dú dí vô cung”* mặc cho nước pháo *“nổ đùng ra chiếu”*.

Thật ra cảnh chơi cờ cũng là một cảnh vừa tao nhã, vừa yên bình như trong bài thơ “Gọi Em” của Nguyễn Sa: *“Thiên hạ sẽ thái bình. Đời sẽ giải chiếu hoa cho trăm vạn hùng binh ngồi đánh cờ chiếu tướng”*.

Tuy thế các cụ nhà nho thời trước nhiều khi lại lên tiếng phê phán rằng: *“nam đa kỳ tắc suy, nữ đa cầm tắc dâm”* tức là nam mà ham mê đánh cờ thì bị coi là suy đồi, còn nữ mà say mê đàn địch thì bị coi là dâm đăng.

*

Nhưng từ cờ mà chuyển thành... “cờ bạc” (*gambling*) thì hỏng rồi. Luật nói rằng yếu tố chính của cờ bạc là bỏ ra chút tiền để hy vọng được hên mà hốt vào một phần thưởng lớn lao (payment of a price for a chance to gain a prize). Nhiều nơi đặt cờ bạc ra... ngoài vòng pháp luật. Cần phân biệt một bên là cờ, một trò chơi đấu trí, một bên là cờ bạc, một trò chơi đỏ đen, may rủi, ít xử dụng đến... chất xám, đến đầu óc. Nhớ lại hồi trước kia các Tòa án Việt Nam ta đã liệt môn “mà chược” vào loại trò chơi... đấu trí. Vào ngày nghỉ cuối tuần, để giải trí nhẹ nhàng chúng ta có thể tổ chức một chút cờ bạc trong nhà riêng với bạn bè thân thuộc thì cũng... “tốt thôi”! Pháp luật không cấm đoán. Miễn đừng diễn trò sát phạt ra tại nơi công cộng là được.

Ca dao nước Việt ta thường nhắn nhủ:

*“Anh ơi anh ở lại nhà,
Thôi đừng cờ bạc nữa mà hư thân.
Tham chi những của phù vân,*

Lỡ ra công nợ nhiều phần xấu xa.”

Hoặc nhờ luật pháp vẽ ra một tương lai đen tối để răn đe con bạc:

*“Cờ bạc là bác thằng bần,
Cửa nhà bán hết, tra chân vào cùm.”*

Thực tế đúng là như vậy. Xưa nay không mấy ai nhờ vào cờ bạc mà giàu, chỉ có thua và... sạt nghiệp. Thế nhưng cái trò đồ đen nay như có một ma lực thần bí cứ cuốn hút những người có máu me cờ bạc, như con thiêu thân sa vào lửa đỏ. Ở đâu có người “gầy sòng” là ở đó có người sà vào đánh! Cờ bạc có khi ăn khi thua. Việc đó làm cho người ta đam mê, hồi hộp lẫn cay cú. Ăn được bạc thì quá mừng, tiền không tốn công sức mà có nên tiêu pha bốc đồng. Thế là chẳng bao lâu sẽ hết sạch, *“cửa phủ vân không chân mà chạy”*. Còn thua bạc thì vì cay cú, càng thua càng cố gỡ... nhưng vận đã đen, càng gỡ lại càng thua đậm. Cuối cùng *“cửa nhà bán hết, tra chân vào cùm”*. Ông bà ta nói quả không sai!

Nhớ lại sách “Quốc Văn giáo Khoa Thư” dạy dỗ các học sinh tiểu học từ thời xa xưa tại nước ta cũng đã có bài khuyên rằng “Chớ nên ham mê cờ bạc”:

“Tính ham mê cờ bạc là một tính rất xấu, nó làm cho người ta phải nhiều sự thiệt hại và mất cả phẩm giá. Ai đã mắc phải tính xấu ấy thì chẳng mấy người tránh khỏi sự nghèo khổ túng bần, rồi sinh ra gian lận điên đảo, vì cờ bạc là một cách ăn chơi tổn hại nhiều tiền. Họa là mới có khi được, mà được thì xa phí hết ngay, còn khi thua thì nhiều, mà thua mãi thì thành ra công nợ, có khi đến nỗi vong gia thất thổ, phải đi ăn mày ăn xin, ăn trộm ăn cắp, làm những điều hèn hạ xấu xa. Đã cờ bạc thì còn danh giá gì! Dẫu ông gì bà gì, mà đã ngồi vào đám bạc, thì cũng thành ra đê tiện. Ai cũng gọi là con bạc, đồ cờ bạc. Bởi thế cho nên các anh phải giữ gìn, đừng bắt chước những phường cờ bạc, đừng có tập nhiễm lấy cái thói xấu ấy.”

Ngạn ngữ Tây Ban Nha cũng nói: *“Trẻ đánh bạc, già ăn xin.”* Còn Cervantes thì phát biểu: *“Tay chơi đến thì đầy lông trều, lúc ra về bị xấn lông sạch.”* Thực tế đúng là như vậy. Xưa nay không mấy ai nhờ vào cờ bạc mà giàu, chỉ có thua và từ... chết đến bị thương. Thế nhưng cái trò đồ đen này như có một ma lực thần bí cứ cuốn hút người có máu me cờ bạc, như con thiêu thân sa vào lửa đỏ.

Người nghiện cờ bạc thường có những ý định và cố gắng tự sát cao hơn người bình thường. Nghiện cờ bạc ở người trẻ tuổi làm tăng nguy cơ tự sát, tuy nhiên những cố gắng tự sát liên quan đến cờ bạc thường được thực hiện bởi những con nghiện cao tuổi. Nghiện cờ bạc kết hợp với lạm dụng chất gây nghiện hoặc rối loạn tâm thần sẽ làm tăng nguy cơ tự sát. Một nghiên cứu ở Úc phát

hiện ra rằng 17% các trường hợp tự sát được đưa vào khoa cấp cứu của bệnh viện Alfred là những người nghiện cờ bạc.

Tuy thế có lẽ với quan niệm “*Life short – Play hot*” nên cờ bạc đã có từ lâu tại Mỹ, ngay từ thời còn trong tay người Anh. Các casino đầu tiên của Mỹ là các saloon, như ta thường xem trong các phim cao bồi. Người ta đến saloon để uống rượu nhưng cũng có người đến đó để đánh bạc. Về sau, các casino được tổ chức trên các chiếc tàu chạy bằng hơi nước dọc theo sông Mississippi.

Tại Mỹ vài ba chục năm trước, chỉ có 3 tiểu bang cho phép đánh bạc hợp pháp. Hiện nay hầu như tất cả các tiểu bang đã dựa vào việc đánh bạc để thu lợi nhuận hầu tránh việc tăng thuế. Người ta cho biết việc đánh bạc thu hút tiền bạc của dân chúng ở Mỹ nhiều gấp đôi số tiền dân Mỹ tiêu xài để mua vé xem phim, mua đĩa nhạc, xem các cuộc hoà nhạc và thi đấu thể thao. Từ 1 đến 2% dân ở Mỹ bị mắc vào các chứng ghiền bài bạc.

Dường như dân Mỹ là dân thích cờ bạc. Có người cho rằng đó là sự băng hoại về đạo đức, có người đổ cho cờ bạc làm tăng thêm tội ác, cũng có người nói những rủi ro về tài chính khi tham gia cờ bạc sẽ làm thiệt hại tương lai kinh tế cho nước Mỹ.

Thành phố casino nổi tiếng của Mỹ là Las Vegas, tiểu bang Nevada. Trong những năm đầu tiên cho đến giữa thế kỷ 20, các băng đảng ở New York đứng đằng sau các casino ở Las Vegas. Nhưng bây giờ Las Vegas có nhiều casino kiêm khách sạn và trung tâm giải trí đủ cỡ với cả ngàn máy đánh bạc, cửa hàng đồ hiệu, các chương trình ca nhạc và xiếc. Nhiều người Việt ở Mỹ trở thành triệu phú ở Las Vegas, trong đó có những ông vua xì-phé, vua poker; nhưng bên cạnh cũng có nhiều người sạt nghiệp.

Tại Việt Nam trước kia phải nói tới Đại Thế Giới (có tên khác là Casino Grande Monde) là một trong những sòng bạc lớn nhất Đông Dương vào thế kỷ 20 do người Pháp bảo trợ lập ra vào năm 1937. Giai đoạn trước đó người Tàu thao túng việc bài bạc tại khu Chợ Lớn. Để giành lại mối lợi này, chính quyền Pháp tại Nam Kỳ đứng ra bảo trợ thành lập sòng bạc Đại Thế Giới. Hàng năm chính quyền bảo hộ thu được nguồn thuế rất lớn từ sòng bạc này. Ngoài bài bạc, Đại Thế Giới còn là tụ điểm ăn chơi, hút sách, trai gái nổi tiếng khắp cả nước thời Pháp thuộc.

Sau Đệ nhị Thế chiến, người Pháp quay lại tiếp tục khai thác sòng bạc này. Giấy phép hoạt động là của nhà nước bảo hộ cấp, nhưng sòng bạc lại do tư nhân điều hành. Khi đó, Đại Thế Giới thuộc quyền quản lý của Lâm Giồng, trùm cờ bạc Ma Cao. Mỗi ngày sòng bạc phải đóng thuế cho chính quyền Nam Kỳ, ngoài ra phải chi thêm ngoài sổ sách cho các thế lực đen để mua sự an toàn. Cùng với chủ còn có những cô “hồ lì”, người đứng điều khiển cuộc chơi của từng

môn đỏ đen, theo cách gọi của người Trung Hoa. “Hò lì” lúc nào cũng xinh đẹp và sành điệu, thừa sức làm vui lòng khách chơi, dù có bị thua cháy túi.

Đồng lúc thành lập Đại Thế Giới còn có sòng bạc Kim Chung ở khu vực Cầu Muối. Kim Chung có qui mô kém hơn, đối tượng chơi thuộc loại bình dân.

Phòng Nhì Pháp (cơ quan tình báo) sau khi chiêu hồi Bảy Viễn (Lê Văn Viễn) - thủ lĩnh Bình Xuyên về thành đã gán cho ông lon đại tá. Tỷ phú Hoa kiều Lý Long Thân để cầu thân Bảy Viễn đã bỏ số tiền hơn 4 triệu franc để tổ chức tiệc chiêu đãi Bảy Viễn và đàn em tại hý trường Đại Thế Giới. Sau đó Lý còn đề nghị Bảy Viễn đứng ra thầu lại sòng bạc Đại Thế Giới dưới sự hỗ trợ tài chánh của chính mình và sự bảo trợ của Quốc trưởng Bảo Đại.

Người chơi không cần phải động não nhiều, và cũng không cần có nhiều vốn. Nhiều thua nhiều, ít thua ít, chỉ không đánh mới không thua! Vậy mà Đại Thế Giới như có bùa, như ma túy gây nghiện, nó có thứ ma lực lạ lùng càng lúc càng lôi cuốn người chơi như con thiêu thân trước ánh đèn. Thời đó cầu Bình Lợi được xem là nơi “tự tử”, kết liễu những cuộc đời bất hạnh, sau một đêm cháy túi ở Đại Thế Giới.

Vào năm 1955, nhằm thống nhất các lực lượng Quốc gia, cắt đứt nguồn tài trợ của Bảy Viễn cũng như xóa bỏ lối sống đồi trụy tại đây, Tổng thống Ngô Đình Diệm đã ra lệnh đóng cửa Đại Thế Giới. Bảy Viễn chỉ huy lực lượng Bình Xuyên chống lại nhưng bị quân đội Quốc gia truy nã, phải rút xuống Rừng Sát tẩu thoát rồi lưu vong sang Pháp.

*

Từ cờ mà chuyển ra... “cờ bạc” thì chỉ bị coi là vi phạm pháp luật, đó là tội “gambling”, nhưng nếu quá đà mà chuyển thành... “cờ tây” thì nguy lắm vì món “cây to” này vừa vi phạm vào pháp luật lại vừa vi phạm vào nếp sống văn minh của nước “Cờ Hoa”. Chó là “pet”. Nếu bỏ chó đói khát, không chăm sóc thuốc men khi nó đau ốm, già nua v.v... chủ cũng đã bị liệt vào tội hành hạ súc vật rồi. Luật Mỹ gọi là tội “cruelty to animals”. Có thể bị truy tố về hình sự, loại tiểu hình (misdemeanor). Hậu quả là bị đóng tiền phạt và đôi khi có thể bị ở tù nữa. Nói thế để thấy rằng chú “pet” mà biến thành dựa mận đi kèm với giềng, mề và lá mơ tam thể thì còn rắc rối hơn nữa. Vi phạm thể lệ sát sinh súc vật cũng là một tội hình sự.

Để lấy thí dụ về tội “cruelty to animals” chi bằng đọc tin này trên báo Mỹ: Một chủ tiệm súc vật ở quận Montgomery bị bắt giữ và bị truy tố về sáu tội hành hạ súc vật. Các viên chức kiểm tra súc vật tuyên bố rằng chủ tiệm này đã liên tục ngược đãi mấy con rắn, mấy con kỳ đà và mấy con “tarantulas” tại tiệm của ông ta dù đã bị cảnh cáo nhiều lần. Chao ơi! Ngày nay sao còn nhiều con người không được thật sự vui hưởng “độc lập, tự do và hạnh phúc” như đám súc vật này nhỉ?

Cà tươ có lẽ là một món ăn khoái khẩu của một số dân tộc, kể cả ở nước Việt ta. Thi hào Nguyễn Du trong một bài thơ bằng chữ Hán với nhan đề là “Hành Lạc Từ” đã từng đặt bút viết:

*“Hữu khuyễn khả tu sát,
Hữu tửu khả tu khuynh.
Nhãn tiền đắc táng dĩ nan nhận,
Hà sự mang mang thân hậu danh?”*

Đầy thi hứng, sẵn hồn thơ lai láng, xin chuyển ngữ sang tiếng Việt là:

*“Sẵn cày, làm thịt ta soi,
Rượu đây hãy rót, xin mời cùng say.
Mát, còn, trước mắt nào hay,
Hưởng hồ danh hảo sau này mà lo?”*
(Tâm Minh dịch)

Thi hào Nguyễn Du may mắn là có quốc tịch Việt Nam chứ nếu lại là công dân một tiểu bang nào trên đất Mỹ thì sẽ gặp rắc rối với pháp luật ngay. Bà con Việt Nam ta sống lưu vong nơi xứ lạ quê người, những ai trót khoái món... “cà tươ” chắc cũng nên đổi khẩu vị, nên... “nhập gia tùy tục” bằng cách chuyển qua một món khác của địa phương có tên gọi hơi tương tự là món... “hot dog” thì an toàn trên xa lộ hơn, kéo mang vạ và ở tù vì tội “cruelty to animals”.

*

Xổ số cũng được coi là một hình thức cờ bạc nhưng được một số tiểu bang coi là hợp pháp. Nhiều khi chính chức quyền tiểu bang đứng ra tổ chức vụ cờ bạc này với khẩu hiệu cũng tương tự như lời ca của quái kiệt Trần Văn Trạch nước ta thuở xưa: “*kiến thiết quốc gia giúp đồng bào ta mua lấy xe nhà giàu sang mấy hồi...*”.

Năm 2013 một cụ bà 84 tuổi ở Florida vừa trúng giải độc đắc lớn nhất (dành cho một người) trong lịch sử xổ số Hoa Kỳ với số tiền 590 triệu đôla. Bà lựa chọn nhận giải “một lần” 370 triệu thay vì toàn bộ số tiền nhưng được trả dần trong vòng 30 năm. Sau khi trừ thuế thì khoản tiền trúng thưởng 370 triệu chỉ còn lại 278 triệu. Trong một thông cáo, bà nói bà mua vé số tại một siêu thị, sau khi một người khác mua vé số “tử tế tới mức nhường bà khi xếp hàng để bà được mua trước”. Đúng là hên xui.

Lần trúng số độc đắc lớn nhất trong lịch sử nước Mỹ có giải là 656 triệu đôla vào tháng Ba năm 2012 - nhưng được chia thành ba phần cho những người cùng trúng thưởng. Có khoảng 2.400 người trở thành triệu phú nhờ trúng xổ số ở Anh trong 17 năm.

Nhân câu chuyện về xổ số nhiều người khá lạc quan cho rằng trong hôn nhân hậu quả sẽ vui hay buồn thường là tùy mình quyết định mà thôi vì: “Hôn nhân

không phải là xổ số” và “Phải chờ đến xế chiều ta mới thấy ánh sáng ban ngày rạng rỡ biết bao!” Nhưng ông nhà văn George Bernard Shaw này thì hoàn toàn bi quan và lên tiếng khẳng định rằng chuyện đó không đúng vì: “Xổ số còn có những người trúng số.”

